

MENDY HERSHKOWITZ PRESENTS

מאטי אילאוויטש • Motty Ilowitz

A miniature scene of men in top hats and suits walking on an open book with Hebrew text. The scene is lit with warm, golden light, creating a dramatic and historical atmosphere. The figures are small, suggesting a metaphorical journey or a story being told.

השגות

גרויסע מעשיות פון קליינע מענטשן

אינספירירענדע סיפורים וכד' איבער אידן פון אונזער דור פון וועמען קיינער רעדט, און איך וועל בעד"ה שרייבן ניגונים איבער דעם/זיי און דאס רעקארדירן.

ש'ווערע צענדליגע מעסעדזשעס, טעלעפאן קאלס, און אימעילס זענען אריינגעשוואמען. מענטשן פון אלע סארטן און ערטער האבן אריינגעשיקט אן א צאל דייטפולע, אינספירירענדע, ממש אומגלויבליכע 'בעל שם טוב' מעשיות פון 'עמך אידן'. אידן וואס אויב וואלטן זיי פארמאגט מערצים אדער אן אינטערעסע פאר פרסום וואלטן מען געקענט איבערפילן ביכער איבער זיי!

ג'עפאדערט האט זיך א - מער ווי געפלאנטע - עבודה צו קענען דורכגיין די פילצאליגע ווערק, אדורכטאן די חומר, מסדר און מחליט זיין וועלכע

**"קיינער לייגט שוין היינט נישט די אלבום ביכל..."
"ווער איז אינטערסירט אין די קרעדיטס?"**

און דאס דריקן זיך מענטשן אויס ווען מען שרייבט איבער די 'גרויסע' - די באקאנטע מענטשן. נו, קל וחומר ווען עס קומט צו די 'קליינע' - די אומבאקאנטע, אומאנערקענטע מענטשן. ווער רעדט פון זיי? ווער ווייסט צו שעצן זייער שטילן חשיבות און גדלות?

ה'אלטנדיג נאך דריי יאר זינט איך האב געלאזט הערן מיינ געדאנק פארן פובליקום אז דעם קומענדיגן אלבום וויל איך ווידמען אז עס זאל זיין 'פונעם' ציבור, מיטן שענקען פארן המון די פלאטפארמע אז מען זאל אריינשיקן

זאלן באשטימט ווערן אלס ענדגילטיגע אלבום טרעקס.

פארשטייט זיך אז עס איז געווען אוממעגליך אריינצולייגן אלעס, סיי אז נישט אלעס קען שטימען מיט א 'ליד' (צוליב דער קורצקייט, אדער איז פשוט נישט געאייגנט פאר א מעלאדישע אויסשטעל) אדער צוליב די ענליכקייט פון איין 'סארט' גרויסקייט (ווי למשל צדקה וגמ"ח) אדער גאר צוליב וואס נאכדעם וואס איך האב געהייסן פארגען רשות אויב די בעלי מעשה זענען מסכים מען זאל פון זיי רעדן, און עס האט זיך ארויסגעשטעלט פי כמה ווי 'גרויס' זיי זענען, ניטאמאל שטרעבנדיג צו ווערן א מדובר.

רעמך כולם צדיקים איז זייער א באקאנטער און אמת'ער אויסדרוק אויף די ליפן, אבער נאכן זיך באקענען פון דער נאנט מיט'ן ווארהייט דערפון, איז די שעצע און עהרע צו די באהאלטענע, פשוט'ע, און קליינע צדיק'מ'לעך אומשאצבאר און ענדלאז.

די צדיקים זענען ענק. דער גדול ביסטו! פון דיר וויל איך, און מוזן מיר אלע, וויסן. פון דיר וויל איך, און מוזן מיר אלע, שמועסן. פון דיר וויל איך, און מוזן מיר אלע, זיך לערנען. און האפנטליך אז נאך דעם אלבום וועלן מיר אלע האבן א שטערקערע השגה איבער ענק - אונז אליין!

תש"פ,ג, 'בעקבתא דמשיחא', אזא גלארייכער דור! מיר זענען קריסטאל-ריין, ריזיג-הויער, פעלזן-שטארק, און טאקע דערפאר "לכך נבחרת"!

קליינע מענ... די! דו ביסט טאקע נישט גרויס, נאר ריזיג! דיינע 'השגות' אין מוזיק, פראדוקציע, און פריינטשאפט זענען כמעט המתגבר, אן דיר וואלט דא גארנישט געווען! די 'ה' פון השגות איז פאר **הערשקאוויטש**, בה"א הידיעה!

די ש' איז פאר **שלעזינגער** יומי, דו ביסט איינס אין דער וועלט, אין אלע הינזיכטן. דיין הארץ און מח, דיין מוזיקאלישע טאלאנט און דיין פארשטאנד צו מענטשן איז מערקבאר און געשעצט אן א שיעור!

אז מ'האט שוין דעם ש'. **יאקוי שטיינמנצ**. ביסט א כוכב און א כשרון פון וואס די וועלט האט יעצט הנאה און וועט נאך אסאך נהנה זיין פון דיר!

ג' קומט דאך נאך א און ב', וואס דאס איז א **פריים בערקאוויטש**. דיין געניטע אויער און דיין איידעלע באנעמונג איז אויסטערליש און רעספעקטירט.

וועוול שמעלצער, א שטיק 'גדלות'! דיין עמקות און מומחיות'דיגע הבנה און חכמה איז פול מיט אמת און חן. א דאנק פאר דיין טייערע צייט, עבודה, און נאנטע פריינטשאפט.

תזדה פאר הרה"ג ר' שלמה זלמן בירנהאק, אברמי בערקאוויטש, ברוך יודא האלצלער, בעריש הערשקאוויטש, לייבי שעהר, חיים וויינבערגער, די Pivot גרופע, קאלענעס און גוטע פריינט, און אייך אלע פארן זיין א חלק, סיי די בעלי המעשה, סיי די וואס האבן מיר דערציילט איבער זיי, און סיי די קויפערס פון דעם אלבום.

ויה"ר אז עס זאל ארויסקומען א כבוד שמים און אהבת ישראל דורך דעם.

יט"ט

SONGS

LEKACH

Music: Mendy Hershkowitz
& Yanky Steinmetz
Choir: Lev Voices

YAKEL MELAMED

Music: Mendy Hershkowitz
Choir: Yedidim Choir

SHTILKEIT

Music: Mendy Hershkowitz
& Yanky Steinmetz
Choir: Shira Choir

ANUSHIM KEMALUCHIM

Music: Mendy Hershkowitz
Choir: Shira Choir

BAAL SHEM TOV

Music: Yanky Steinmetz
Choir: Yedidim Choir

VESIM CHELKEINU

Music: Yanky Steinmetz
Choir: Yedidim Choir

MOCHEL

Music: Mendy Hershkowitz
& Yanky Steinmetz
Choir: Lev Voices

VOLUNTEERS

Music: Moshe Yakob
Choir: Shira Choir

REB ZUNDEL

Music: Sonic Duo Team
Choir: Shira Choir

ANDERSH

Music: Mendy Hershkowitz
& Yanky Steinmetz
Choir: Yedidim Choir

POEL YESHUOS

Music: Mendy Hershkowitz
Choir: Yedidim Choir

IKVESA DIMSHICHA

Music: Yanky Steinmetz
Choir: Shira Choir

CREDITS

PRODUCED BY

Mendy Hershkowitz

MUSIC RECORDED

Sonic Duo

VOCAL TUNING

Dididum Studio

CHOIRS RECORDED

Shevach Studios

Dididum Studios

MIXED & MASTERED

Sonic Duo

DESIGN & MARKETING

Pivot Group

דער הייליגער דגל זאגט נאך
פונעם בע"ש, זיין סבא קדישא
לך נבחרת מפני שיש
לך יראה ובושה.
דער הייליגער שפת אמת
זאגט אט די זעלבע המצאה

דו קוקסט אויס, אין דינע אויגן,
כמי שאינו ראוי.
געדענק, למיכך נבחרת, טאקע לך
הקב"ה אוהב את הענוים והשפלים
ברוח.

"לכך לכך לכך" געדענק איין זאך

לכך לכך לכך
דו האסט קיין פארגלייך
לכך לכך לכך
ביסט ראוי צו דעם פאך
לכך לכך לכך – נבחרת.

לכך לכך לכך
קום ארויף צום אויבערפלאך
לכך לכך לכך
ביסט הויף ביון דאך
לכך לכך לכך
גיין און דערגרייך
לכך לכך לכך – נבחרת."

יאמר משה אל אהרן קרב
למה אתה בוש
קום צו גיין.
די נענסטע מענטשן
וואס דער בורא דארף
מאכן קיין גערויש
נאר זענען קליין!

די פאזיציע אנטראג-עס
פאר אידן מיט הנהגות
מיט גרויסע השגות
וואס קיינער ווייסט פון דעם.

די מענטשעלעך די קליינע
מיט הערצער, מוחות ריינע
די גרעסטע שעצונג מיינע
האב איך דייקא פאר אים.

"לכך לכך לכך"
דיין פשוטע שפראך.
לכך לכך לכך
דו זוכסט נישט קיין שבח.
לכך, נאר לכך
ביסט איידל און איינפאך.
לכך לכך לכך – נבחרת.

"לכך לכך לכך"
מיין טיר איך אויפמאך
לכך לכך לכך
דו ביסט הייליג און ריין
לכך, נאר לכך
דאס איז די אורזאך
לכך לכך לכך – נבחרת.

יאמר משה אל אהרן קרב
אל המזבח
קום צו גיין.
אהרן שעמט זיך, כבוד נישט איך דארף
אין בין דאך איינפאך
פשוט קליין.

מיין יעדע פעולה
איז אויף א וועג א שטילע
אין זון נישט קיין גדולה
קיין כבוד קיין רכוש.

דאס ליבט דער קל שדי
און דיר איז ער מזכה
דו ביסט די גרעסטע טאקע
ווייל דו זוכסט עס נישט!

"לכך לכך לכך"
דיין פשוטע שפראך.
לכך לכך לכך
דו זוכסט נישט קיין שבח.
לכך, נאר לכך
ביסט איידל און איינפאך.
לכך לכך לכך – נבחרת.

לכך לכך לכך
דו רעדסט נישט קיין סאך
לכך לכך לכך
דו מיינסט אז דו ביסט שוואך
לכך, נאר לכך
דיר איז וועג איך גלייך
לכך לכך לכך – נבחרת."

יעקל מלמד

YAKEL MELAMED

ער מלענט איינזייטן – און שרייען
אז אין לעבן דאס הארץ אמאל קרענקט
דער בורא וועט געבן – א נסיון אין לעבן
קינדערלעך מיינע, געדענקט.

די גאנצע תכלית פארוואס
מען קומט אויף דער וועלט
איז פאר איין שווערע נסיון
צו ווערן געשטעלט.
אין די איין רגע איין
וועט עסט דארפן מחלילן זיין
אויב מען וויל זיך פארלירן
אדער דאס ביישוסשט.

היינט האט מען מיר
אויסגעקליבן פון הימל צו זען
לאמיר אויסזעקלן יעקל,
און וואס וועט געשען?
אן זיין פארלוסט האב איך
אבער איך האב באשלאסן ביי מין
פארלירן געלט, אבער נישט פארלירן....
זיך!

נסיון! נסיון! נסיון!
איך בין שטערקער ווי דייך!!!

הא! זאגט דער מנהל
איך זענט א יוצא מן הכלל
דעם פולסטן הסכמה איך גיב-עס.
די טיר ווערט פארקלאפט
שטיין דארט ער בלייבט
זיינע אויגן ער רייבט
מיט רגש וואס טרייבט
יעצט האט ער זיך געכאפט...

פארוואס מלמדים הייסן רביס!

איך האב געבעטן אז מ'זאל
דעם כאלאטל נישט ווארפן אין מיסט.

הא! זאגט דער מנהל
ס'איז א יוצא מן הכלל
ביטול תורה איז נישט חל
ווייל איר ראטעוועט דעם פאל
א פארמעגן אבנארמאל.

ר' יעקל מיט א שטראל
ענטפערט מיט מאראל
איך ראטעווע נישט, ווייל
די כאלאטל מיט די מאטריאל
ליגט שוין לאנג אין אפפאל
אין א טרעקל ווייטע מייל
איך האב גערופן צי שפעט פערצופאל.

אבער זייט מיר מוחל מנהל... יעצט איז
שוין טאקע ביטול תורה...
איך דארף צוריקגיין אין קלאס...
"אמר אביי, קינדערלעך..."

דער מנהל דערהייבט-נישט און גלייבט
נישט עפעס אז דא קאפויע
האסט פארלוירן, ר' יעקל - יעדן שקל
און גייסט ווייטער כאילו לא היה.

ר' יעקל אפזאגט- עס - מיט משטות
איך בין בכלל נישט קיין העלד
ס'איז א פראבלעם - אבער פאר דעם
קומט מען אראפ אויף דער וועלט.

זיינע אויגן גלאנצן - און טאנצן
דערציילונג זיין סודל
דערמאנט זיין טו-אך - מין משגיח
דער באקאנטער ר' גדל.

ר' יעקל סאמעט - א מלמד
מחנך תלמידים אין קלאס
חרון און טיטלען - נישט בטלען
א רגע, חלילה וחס.
דערפאר איז א וואונדער - ביי די קינדער -
אז דער רבי גייט ארויס אין האל
בלייבט שטיין ביים שוועל
ער הייבט אויף זיין סעל
און מאכט גאר א טעלעפאן קאל.

דער מנהל ער זעט אים - און בעט
אים דו ביסט שוין דא דרייסיג יאר
און לויט ווי איך קען דיר - ס'ברענט דיר
ביטול תורה אפילו א האר.
פרעגן איך מו-דך - א שידוך?
צו חלילה איז איינער אוועק?
וואס איז דער באדייט
צי איז אלעס אל-רייט
ווייל דו קוקסט אויס בלאס פון שרעק.

מיט א רואיגן שמיכל ער מאכט
עס אוועק מיט דער האנט
ס'איז מאנטאג פאר פסח, און איך
האב מין מלוצלינג דערמאנט.
אז אין שטוב אנגעוואקסן האט מען מיר
צוריק מיט אפאר טעג פריער
אז מאנטאג פאר פסח ווארפט מען די
אלטע שאפיר.

שוין דרייסיג יאר
איך שפאר אפ געלט אין דער זייט
שווערע אלפים
עס ליגט אין אן אלטן כאלאט.
און קיינער פון דעם האט געוואוסט
אויסצולייגען האב איך געמוזט
כאטש ביטול תורה האט מיר בכלל נישט
געגליסט (ניין ניין ניין)

שטילקייט

SHTILKEIT

**טויב קען מען ווערן
פון דעם וועלט'ס העכסטע שטילקייט.**

איך ווייס נישט וויאזוי דו הייסט
און איך ווייס נישט פון וואגען דו קומסט
איך ווייס נאר וואו דו גייסט
און איך הער ווי ביטערליך דו ברומסט.

קליינע מענטשן – וואס ליגן אונטער מיר
קליינע מענטשן – ווי איך און דיר.

ס'איז נישט זיי. ס'איז מיר
ס'איז יעצט. נישט אמאל.
ס'איז נישט בירלין, ציון, און שך
נאר ס'איז כלל ישראל.

קליינע מענטשן – וואס ליגן אונטער מיר
קליינע מענטשן – ווי איך און דיר.

“קליינע מענטשן...”

“ביינער, ציינער, אנדענק שטיינער,
פון מיליאנען אן קיין נעמען
פרעגן, דערוועגן, אזוי ווי מיר פלעגן,
שוין כמעט נישטא היינט פון וועמען.
די שלעכטן, אומרעכטן, וואס פאסירט האט
נעכטן, געוואלט זיי אויך פארברענען
די לעצטע, געשעצטע, אלט-געזעצטע,
אוי אוי וואס געדענקן דעם גיהנום
די קליינע מענטשן וועס קיינער וועט שוין מער,
קיינמאל מער נישט קענען...”

וואו איך טרעט און טרעט – וואו איך גיי גיי
הער איך דעם געבעט – אזש מיינע אויערן
טוען וויי.

פון קליינע מענטשן – וואס ליגן אונטער מיר
קליינע מענטשן – ווי איך און דיר.

איך זע דעם טאטען מען שלעפט אוועק
איך זע דער בחור'ל וואס ווערט פארברענט
איך זע די שוועסטער וואס כאפט שלעק
איך זע די מאמע מיט די בעיבי אין די הענט.

קליינע מענטשן – וואס ליגן אונטער מיר
קליינע מענטשן – ווי איך און דיר.

“קליינע מענטשן,

**וועס קיינער וועט שוין
קיינמאל מער נישט קענען
קליינע מענטשן,**

**וועס קיינער ווייסט נישט
ווער און וואו זיי זענען.**

נשמות אומשולדיג ריין

**אונטער אן אנדענק-שטיין
קיין נאמען, קיין בילד, קיין זכר פון ענקער חן.
און איך וויין:**

ארץ ארץ אל תכסי דמם,

טו נישט פארדעקן

לאז די ביינער זיך ארויסשטעקן,

בזי זיי וועלן זיך אויפנוועקן.

אונזער פאראנגענהייט

עס וויינט, עס בענקט, און שרייט

"אנשים כמלאכים..."

איך מוטשע זיין שוין וואכן,
נישט טרעפנדיג קיין דזשאב
איך בין ביטערליך פארשעמט,
און איך רעד איין פאר מיר ווייב.
איך ארבעט דארט און דארט,
אזויפיל געלט מען מאכט
ארויס בין איך צומיר
און אהיים בין איך ביינאכט.

אריבער א וואך צוויי,
ס'דארף אנהייבן שטימען
זי פרעגט ווי קען זיין?
קיין טשעק איז נישט געקומען.
איך שטעל אן א מים
ווי איך ווייס אויך נישט פארוואס
די הייבט אויף א מעלעפאן
און רופט אן מיין בעל הבית.

איך הייס אזוי און אזוי,
מיין מאן ארבעט ביי איין
באצאלט אבער האט איר
אייס נאכנישט פאר זיין פאך.
ער זאגט איך פארשטיי נישט,
איך ווייס נישט וואס איך רעדט
פאררעכטן דעם טעות שוין יעצט מיוועט!

ער ארבעט זייער פילן, איר האט א גוטן מאן
איך שיק שוין ארויס דעם טשעק,
באזארגט זאלט איר נישט זיין.
אפאר שעה שפעטער זעה איך
ווי ער קלינגט מיר אריין
ער לאזט מיר א מעסעדזש...
"די פאזיציע איז דייך."

"אנשים כמלאכים..."

אנטלויפט מן לויב און שבחים.
א דוגמא מן בני מלכים
אשר בחר בכם."

איך מיין געשעפט פון זילבער
קומט א איד פון גאס
ער ווייזט מיר אויף א לייכטער
און פרעגט מיר אויף די פרייז.
געווען איז דארט פארנומען.
איך האב ניטאמאל געקוקט
"ערה... סיף - טויזנט דאללער"
- איך ענטפערט שטעל צוריק.

ער לייגט אראפ דאס געלט
און זאגט צו מיר איך נעם - עס
איך וויל עס איים איינפאקן,
און איך זעה דעם אמת.
די לייכטער איז דאך ווערד
צוואנציג - טויזנט מער
איך גיב עס אהין, כאטש ביטער שווער.

א ווארט איז א ווארט, די טעות איז אויך מיר
די נעקסטע אינדערפרי,
אבער, דער קונה ווארט ביים טיר.
נעכטן ביים פארקויפן
די לייכטער כונעם שענקל
האב איך באמערקט אויף דיר
א קליינע קווענקל.

א טעות מיט דער פרייז?
איך באצאל דיר שוין זאפארט
איך שריי אבער נין, מיין ווארט איז א ווארט.
דער קונה שרייט "איך וויל געבן" ... דער מוכר
שרייט "איך וויל נישט נעמען"....
דער שרייט "נעם", און דער שרייט "ניין" ...
צו קען דער איינער שאצן, וועלכע מן די
צוויי קליינע זענען גרעסער?
מחלוקת אדעלעך מאכט
די וועלט פיל בעסער.

געזען האט איך א איד
וואס וויל אן אחרון זיך פארזארגן
ער קומט צו צו מיר און פרעגט
אויב געלט איך קען אים בארגן.
איך גיב אים הונדערט דאלער אזוי זאגנדיג
קויף דיר אן אחרון,
פאר יום-טוב דיר א גילק.

צוויי שעה גייט אריבער
ער קלאפט מיר אויפן טיר
צוויי א האלב דאלער
ער קערט צוריק פאר מיר.
געגעבן האסט מיר הונדערט,
אן אחרון זאל מיר זיין
דא האסטו די רעשע,
ווייל דאס איז שוין נישט מין.

א צווייטער איז דערציילט,
ביי מיין טאטע איז געשעפט
און גבב מיט מעסער
נעמט דארט וואס ער טרעפט.
ציוונגען, דימאנטן, אויף 47 טטירט
יענע נאכט קלינגט אים
א פרעמדער, רייכער איד.

איך האב געזען א שידוך,
גיב מיר וואס די האסט
גענומען וואס ס'איז דא,
און א טשעק איבערגעלאזט.
מיין טאטע כאפט זיך שפעטער,
קיין קינדער יענער האט
געוואלט נאר אים מפרנס זיין בדרך כבוד.

"אנשים כמלאכים"

די פשוט'ע אנכי זענעם.
וואס זענען מיט די העכערע דרכים
למעלה מעשרה ספחים.

קין גביר, קיין רב, קיין חכם

עוד יהיה זמן
שמי שיהיה איש כשר וכשוט,
יהיה חידוש גדול כמו הבעל שם טוב.

... הייליגער בעל שם טוב
... רבי ישראל בעל שם טוב.

... הייליגער בעל שם טוב
... כלל ישראל בעלי שם טוב.

לא בלשון גוזמא והפלגה אמר זאת,
כי באמת כן הוא.

נספח לספר כוכבי אור

וְתֵן שָׂכָר טוֹב לְכָל
הַבּוֹטָחִים בְּשִׁמְךָ בְּאַמֶּת.

וְשִׁים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם,
זֵיין אַזוי ווי זיי
וְשִׁים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם,
איִדעלעך געטריי
וְלְעוֹלָם לֹא נָבוֹשׁ כִּי בְּךָ בְּטַחֲנוּ.

וְשִׁים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם – אִיךְ ווִיל זײַן הײלִיג
שִׁים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם – אִיךְ ווִיל זײַן אַ חֶלֶק
עַל (אַלע) הַצְּדִיקִים.
עַל (אַלע) הַחֲסִידִים.
וְעַל זַקְנֵי
זײַן אַזוי ווי זיי.

איך בעט דיר, 'לאז אים ארויס'.
וואספארא טובה וועט זיין
פאר מיין קינד'ס נשמה
אז איך שיק א מענטש
אין תפיסה בלויז פאר נקמה.

עס ברענגט נישט צוריק
מיין קינד פונדערווייטן
פונקט ווי איך דארף מיין קינד,
דארף א קינד איר טאטן.
גענוג אז איין שטוב איז צובראכן,
וואס דארף מען צוויי?
איך בעט דיר שופט, לאז אים מייני'.

נאס זענען אלע געזיכטער
אפילו דער ריכטער
פארווישט א טרער וואס פאלט
אומגעבעטן.
די טאטעס גיבן זיך די הענט
עס וויינען די ווענט
דער נאסער שופט טוט אויפטערען.

איך בין א איז,
און איך וועל זיך צום וועג אומקערן
ווייל איך האב נאך אזא וותרות
קיינמאל געזען.
זיי מיר אויך מוחל, טאטע,
בעט ער מיט טרערן
אזווייז דער טאטע האט מוחל געווען.

עס קומט אן די זמן
מען ברענגט אים אריין
אין געריכט-הויז,
מיט די תפיסה קליידער.
זיצט דארט יעדער צוזאמען
אויך די טאטען און מאמען
וואס האבן פארלוירן
זייער קינד נאך חדר.
זייערע אויגן רויט
פון שלאפלאזע נעכט
יעצט קומט א פסק
געאורטיילט מיט רעכט.
דער שופט גייט דעם
מערדער אט אנקלאגן
אבער דער טאטע פונעם אינגעלעך
ווייל עפעס זאגן.

די ווענט וויינען מיט
דער טאטע ער טוט
אויסשרייען זיין טיפע קלעמעניש.
וואס האסטו געטון
צוגענומען מיין זון
צו א פלאץ פון וואו צוריקברענגען
קען-מען-נישט.
ער שרייט מיט טרערן:
'שופט הער מיך אויס

ער האט זיך געיאגט
זיין טאכטער ער טראגט
צום דאקטאר ער זאל איר כימא געבן.
זי זיצט נעבן אים
און טאקע פארדעם
דרייווט ער שנעל צו שיצן איר לעבן.

באמערקט נישט אז פארנט פון אים,
אז באס שטעלט זיך אפ
און קליינע קינדער
קומען פון חדר אראפ.
ער פארט אריין מיט שנעלקייט,
זיך נישט געכאפט
און א קליינע אינגעלעך
אראפגעקלאפט.

א צער א טאָטאלע
די געוויין פון אלע
וואס טוען די מיטה באגלייטן.
א סאליציא אפיציר
קלאפט אויפן טיר
פון דרייווער,
און בינדט אים אין קייטן.

ער ווערט ארעסטירט אויף מערדעריי
די גאנצע גאס פון פענסטער קוקן זיי.
די טאכטער זיינע קען נישט קומען
צו זיך
מיין טאטע איז שולדיג, וועגן מיך!

**די וואלאנטירן
וואס טוען מארשירן
הארציג באצירן
אונזער וועלט.**

**קליינע גרויסע מענטשן
אן קיין כאמפע, גערודער און עטענשאן.**

**מיט פולן אחריות
אידן געטריי-איד
יעדער פון זיי-איד
דאך א העלדז!"**

א- וויסגעלאזט
ב- לי
ג- זמא
ד- אונארס
ה- עלפערס
ו- וויטארס
ז- זוכן פארלויזענע מענטשן
ח- תונה מאכן אנדערע
ט- ווערס
י- וועצים
כ- ל מיני
ל- ליסטונגען
מ- תן בסתר
נ- ירן טרענספאלענטס
ס- עדודות שבת ויו"ט
ע- צות
פ- דיין שבויס
צ- דקות
ק- שרים
ר- פואות
ש- מיטעלער
ת- פיסות

**מיט פולן אחריות
אידן געטריי-איד
יעדער פון זיי-איד
דאך א העלדז!"**

טראגן ברענגן פאסאנדשירן
טוען חסד וואלאנטירן
אן וויסן נישטאמאל ווער יענער איז.
וואלאנטירן פון חברים
לויפן אן קיין שום הסברים
מאכן דיר נאך שפירן אז ער 'מוח'.

טאנצערס קומען שפרינגען
פון מקימי קומט מען זינגען
אלעס אן זיין מקבל פרס.
דער פילט אן דעם ביקור חולים
עסן טרינקען פארן עולם
ווער דאס איז, ווייסט קיינער אין גאס.

וואלאנטירן אן קיין נעמען
העלפן אידן אין פראבלעמען
גיבן אויף דעם זיך אליין.
טראגן, ברענגן, שלעפן, פירן
זארגן, פרעגן, אינטערסירן
כאטש זיי קענען רואיג זאגן 'ניין'.

דער גייט וואשן, דער גייט קאכן
דער פאררעכט וואס איז צובראכן
שטילערהייט העלפט א אידיש הויז.
דער א מנין ביי א קבורה
אייגן רצון און בחירה
וויאזוי איר הייס? ... מאכט נישט אויס.

**"קליינע גרויסע מענטשן
מיט וועם גאט האט געטון אונז בענטשן.**

טאג און נאכט מ'זעט זיי לויפן
אויף אזא געטריי אופן
ווייל אין יעדע שוועריגקייט.
קיינער בעט-נישט, קיינער היסט-נישט
קיינער זעט-נישט, קיינער ווייסט-נישט
דאך אן פייער מען גייט.

די הצלה וואלאנטירן
ווען נאר עפעס טוט פאסירן
גייען זיי ארויס פון אייגן וועג.
אויכעט שומרים און שמירה
מיט די וואלאנטירן אירע
פיר און צוואנציג שעה און זיבן טעג.

וואלאנטירן אן קיין נעמען
העלפן אידן אין פראבלעמען
פרעגן נישט ווען און ווער.
עסקנים און בעלי חסדים
שיצן אידן פון מחדים
בלויז ווייל א איד גייט שווער.

נישט פאר געלט, נישט קיין דאנק
נישט פאר כבוד און געזאג
דאך זיי לויפן איבעראל.
ווען איר זעה זיי קומען גייען
הער איר ווי די לעמפלעך שרייען
מי כעקן ישראל.

**"קליינע גרויסע מענטשן
מיט וועם גאט האט געטון אונז בענטשן.
די וואלאנטירן
וואס טוען מארשירן
הארציג באצירן
אונזער וועלט.**

**קליינע גרויסע מענטשן
לאמיר זיי דאנקן און בענטשן.**

"קליינע גרויסע מענטשן..."

8

9

**"מיט פאדעם און נאדל
די קנעפעלעך באהעפט
זיצט ביים אלטן מאשינדל.
אין לאוער מאנהעטן איז זיין געשעפט
פון אונזער סוחר ר' זונדל."**

**קוים פרנסה פון דעם ער טרעפט
עס קלעקט אויף ברויט און רינדל.
מיט חובות גרויס איז פול די העפט
פון אונזער סוחר ר' זונדל."**

א שטילער איד פון זיין גארנישט מאכט
קליינזאדריין איז זיין שורש
פון טאטע, מאמע, ברידערלעך אכט
געבליבן דער איינציגער יורש.

מעגנעלע זעט א בחורל עכט
פימף ארויס פון חדר.
Jeh kann dich benutzen
געשיקט אויף רעכט
נייען נאציסקע קליידער.

אריבער דעם ים פון דעם גאלדענעם לאנד
א לעבן וואו אלעס איז גוט.
קלייבט אויס אן ארבעט
וואס איז אן באקאנט
די פאך פון קלייד און שניט.

ער פלאגט זיך גאר שווער,
דאך ער זעט נעבער שאדנס
פארט ביים דאווענען
פארגעסט פון די שטאפן.
ער שלעפט ערב שבת אראפ זיינע לאדנס
כאטש יענער האלט עס אפן.

**"מיט פאדעם און נאדל
די קנעפעלעך באהעפט
זיצט ביים אלטן מאשינדל.
אין לאוער מאנהעטן איז זיין געשעפט
פון אונזער סוחר ר' זונדל."**

**א שמייכל, א ראיקיקייט,
ביי אים מען טרעפט
און אזוי איז ער מגדל זיין געזונדל
מיט תמימות גרויס איז פול די העפט
פון אונזער סוחר ר' זונדל."**

איין גרינעם דינסטאג ביי מנחה
ער דאווענט אין זיין
סידור דעם אלטן דעם געלער,
אין שול ערשיינט א רעגירונגס מאן
און זוכט אויף "זונדל דער טעילאר".

לויף צום געשעפט, עפן אויף דיין טיר
מיין אויבערהאר וויל מיט אייך שמועסן,
דרינגענד וויל ער א מקח מיט דיר
אויף מיליטערישע בגדים שליסן.

ר' זונדל ער ווייזט אים "אהא, נא נא..."
דו זעסט נישט איך
האלט אינמיטן דאווענען,
איך וועל זיין אין געשעפט
ביז א האלבע שעה
געשעפטן, דאן, וועל איך פראווענען.

צעמישט און געמלעפט
גיבט דער מאן צו פארשטיין
... אן אפפיער איינמאל
אין הונדערט דורות,

איר קענט שליסן א מקח
מיט אמעריקע אליין
ר' זונדל ענטפערט אים
"נא... פוטנס קעטות..."

ר' איד, דאס איז נישט קיין קינדערשפיל
איר קענט אלע חובות אפווישן,
איך פרעג אייך נאך איינמאל,
צי ווילט איר דעם דיעל?
אדער גיי איך צו א קאמפאטישן.

ס'איז אוצר פון געלט,
צי פארשטייט איר דעם פאקט
טוט דער מאן נאך איינמאל באטאנען.
איר ווארטט אוועק
א רעגירונגס קאנטראקט
מירעדט דא פון שווערע מיליאנען.

ר' זונדל ער ווייזט אים "אהא, נא נא..."
אין בין קיין מייער הפילות מכון-יעצט.
אשרי יושב ביתך
אין געשעפט גיי איך באלד. איך דאווען-
יעצט!

שמונה עשרה ער טרעט,
ער ענדיגט זיין יענעט
און רואיג אין געשעפט ער גייט צוריק...!

**"מיט פאדעם און נאדל
די קנעפעלעך באהעפט
זיצט ביים אלטן מאשינדל.
א שיינענדער גלאנץ
אין די אויגן מען טרעפט
פון אונזער סוחר ר' זונדל."**

נעקסטע מאל דו זעסט מיך,
מיטן חסרון וואס איך בין געגעבנט
קוק מיך אן די זעלבע ווי דו קוקסט אן יעדע מענטש.
הער מיך אויס, און רעד צו מיר,
כאטש ס'איז שווער צו פארשטיין מיין שפראך
און לערן אויס דיינע קינדער צו טוהן די זעלבע אדער.

נאך פריינדשאפט און אייניגקייט,
מיר לעכצן אלע נאך דעם
רוך מיך ביי מיין נאמען און נישט ביי מיין פראבלעם.
ווייל קיין חילוק מיינע מניעות,
מיין פארשטאנד, און מיין אויסדרוק
מיר זענען נישט צופיל אנדערש. הער מיך אויס און קוק.

"מיר אלע שמייכלען ווען ס'איז גוט.
און מיר וויינען ווען ס'טוט וויי
מיר האבן ליב א הייסן שאטן,
און אויך שפילן אין די שניי.
מיר האבן ליב צו הערן זינגען,
און מיר גלייכן א קאמפלימענט
און מיר שפירן פארזיכערט
ווען מען כאפט אונז אן די הענט.

מיר האבן אדזיפיל וואס צו זאגן,
און נאך א לאנגן וועג צו גיין
מיר זוכן שוץ און רואיגקייט. קיינער וויל נישט זיין אליין.
עס קלאפט אין אונז א הארצעלע,
מיר גייען אויס מען זאל עס פארשטיין
צי זענען מיר צופיל אנדערש? - איך מין, אז ניין.

צי זענען מיר דען צופיל אנדערש? - איך ווייס, אז ניין."

איך ווייס אז איך בין אנדערש,
איך זעה ווי דו קוקסט מיך אן
איך ווייס איך בין באגרעניצט,
און איך קען נישט אלעס טאן.
מיר זענען אבער די זעלבע, נאך סאך מער ווי דו מיינסט
קוק אריין אין מיינע אויגן, און זאג מיר וואס דו ליינסט.

איך האב פונקט ווי דיר א נשמה,
אריינגעשטעלט אין פלייש און הויט
נאטורן מיט געפילן, און מיין בלוט-קאליר איז רויט.
איך האב חלומות. איך האב רצונות.
איך שפיר ווייטאג און אויך גליק
מיר זענען נישט צופיל אנדערש. הער מיך אויס און קוק.

"איך בין פרייליך ווען ס'איז גוט,
און איך ווין ווען ס'טוט וויי
איך האב ליב א הייסן שאטן,
און אויך שפילן אין די שניי.
איך האב ליב צו הערן זינגען,
און איך גלייך א קאמפלימענט
און איך שפיר זיך פארזיכערט
ווען מען כאפט אן מיינע הענט.

איך האב אדזיפיל וואס צו זאגן,
און נאך א לאנגן וועג צו גיין
איך זוך שוץ און רואיגקייט. איך וויל נישט זיין אליין.
עס קלאפט אין מיר א הארצעלע,
וואס גיט אויס מען זאל עס פארשטיין
צי זענען מיר צופיל אנדערש? - איך מין, אז ניין."

פועל ישוועות

POEL YESHUOS

פאר א יעדן, ברכת טיילסט
דו בעעסט, בענעשט, און היילסט
און איר פאקט זיך שוין די פעק.
וואו גייט איר אויס
רבי, היילט אים אויס
און מיין הארץ פאלט צוזאם פון שרעק.

צעלאזט ווערט מיין רחמנות
א קינד מיט שווערע סכנות
ווי קען איך היילן מיט מיין מוריס-שטיק?
ווען איך ווייס דאך אזויפיל
איך האב בלויז געשפילט א שפיל
איך האב איבערגעצויגן שוין דעם שטריק.

איך מאך צו מייע אויגן
איבערן קינד געבוין
אוי באשעפער, וואס האב איך געטון?
איך בעט דאך טאטע טייערע
צוריס זיי די גזירה
אויב נישט פאר מיר, טו עס פאר מיין זוהן.

איך האב עס אמת'דיג געמיינט
איך האב באמת מיטגעווינט
'גאנצע רפואה, כ"זא איך צו'.
און ווי נאר די נאכט פאלט אונטער
א שטערקערער געזונטער
קינד וועקט זיך אויף אינדערפרי.

אן אמת'ע געוויין
א תפילה עכט און ריין
קוין חילוק וויאזוי, ווער און ווען.
איז העכער אלע ווייזן
אויסהיילן און באשעצן
זיך אליין, און יענעס, עס קען!

מנוחה ושמחה – א ישווע מיר האבן דא
אור להיחיים – ליכטיג איבעראל.
שמוריו וחוכיו – סימן טוב ומזל טוב
המה מעידים – ישועות אן א צאל.

איך וועל מודה זיין און שטימען
איך האב גראדע ליב באקומען
דעם כבוד וואס פאר מיר דא אין שטאט-איז.
כדי זיך נישט צו שפירן שלעכט
האלט איך געטראכט מיט דעכט
אז אפשר איז דאס גאר השגחה פרטית.

דא געבליבן שטעקן
ווי א צדיק זיך אנטלעקן
מקיים בין איך לחשוב חשבונות.
זיך לאזן פון די טיטלען
דערנאך וועט קומען קוויטלען
וואס דאס קומט דאך אינאיינעם מיט פדיונות.

אי... איך צעפלאם זיך ווי א פייער
מיט א מלאכ'דיגן שלייכער
ביז פארטאג'ס א קה אכסוף נועם.
איך האב געדורשט און גענידזשט
געפארעט און געקידזשט
געפירט א שלש סעודות ביזן זמן רבינו-תם.

"מנוחה ושמחה..."

אינדוריסן א בהלה
תיכף נאך הבלדה
איז גאנצן געגנט טוט מיין נאמען שמן'.
קומען איין מיט משפחות
נאך צעות און הדרכות
פרוואטע אדווענצן זיי אויפגעמען.

א מלח מלכה א וואש
נאר פאר די מיט א טאש
איז זינג און טאנץ, און גיב אויך כוס של ברכה.
ביז אנמיטן די נאכט, דארטן פארבראכט
און איך באדאנק זיך פאר די העפליכע משפחה.

איך שטיי שוין ביי די טיר
דער בעל אכסניו קמט צו מיר
מיטן אשט חיל און א קינד.
זי פלאצט אין א געוויין
אונטער קינד איז זייער קליין
און אז לעצטענס זייער נישט געזונט.

איך פאר דארט אינדערווייטן
צו די פופציג שטאטן
שאפן געלט לשמחת בני.
געווען איין קורצן פרייטאג
דער שבת איז פרי-צייטיג
מיין קאר געבליבן שטעקן ערגעצוואו.

א פרעמדע געגנט איז-עס
איך זוך פפעס צוהזות
א אידיש הויז וואו איינשטיין דארטן קען-מען.
מיט מיין רעצנל, מיינע זאכענעס
טרעף איך דארט א מכניס
אורח, וואס ער טוט מיין שייך אויפנעמען.

ער ווייזט מיר אבער 'שנעל'
געקלינגען שוין דעם בעל
'איך גיי שוין אין שול', איז זיין קלאגע.
איך צינד מיין שבת פלאמל
איך טוה שנעל און מיין שטריימל
מיטן גאנצן ירושלמי'דיגן טראגע.

מיטן זאקן, קאפל ווייס
מיטן קאפטן איך גיי אין גאס
יעדער גיבט מיר שלום מיט די האנט.
און שול איך זיך ביים עק
און מען שיקט מיר גלייך אוועק
א צדיק דארף דאן זיין אויבן ביי דעם מורח
וואנט.

מנוחה ושמחה – א גריסע גאסט מיר האבן דא
אור להיחיים – ליכטיג איבעראל.
שמוריו וחוכיו – סימן טוב ומזל טוב
המה מעידים – ישועות אן א צאל.

ס'איז א טעות בעלמא
כ'בן א פשוטער ירושלמי
וואס אזמילען אפאר טאלער דא איך פרוואו-עס
אבער ווי מער איך טו זיי ראטן
אז 'אנכי הקטן'
ווערן זיי מער קראנק פאר מיין ענינות.

בא יבוא משיח צדקינא בדור
שכל מאוד, שכל שכל מאוד.

”טאקע ווייל מיר זענען קליין
קען משיח שוין קומען צו גיין
ברענגן פאר אונז שמחה און מנוחה.

טאקע ווייל מיר זענען קליין
קען משיח שוין קומען צו גיין
מיר האלטן שוין בעקבתא דמשיחא.”

(טאקע ווייל מיר זענען קליין
קען משיח שוין קומען צו גיין
ברענגן אונז גענטער צו קודשא בריך הוא.
טאקע ווייל מיר זענען קליין
ועט משיח שוין קומען צו גיין
מיר האלטן שוין בעקבתא דמשיחא.)

(וכתב בספר הדרת קודש: "אמר הקדוש מקישאנעוו ז"ל: בשם רבינו
הקדוש מוידעטשוב ז"ל: המשיח צדקינא בא יבוא בדור שכל מאוד, שכל
מאוד, מאוד שכל. ומשיח צדקינא עם כל זה בוא יבוא להם ולא אלינו.")

השגות

לכך	1	Lekach
יעקל מלמד	2	Yakel Melamed
שטילקייט	3	Shtilkeit
אנשים כמלאכים	4	Anushim Kemaluchim
בעל שם טוב	5	Baal Shem Tov
ושם חלקנו	6	Vesim Chelkeinu
מוחל	7	Mochel
וואלאנטירן	8	Volunteers
ר' זונדל	9	Reb Zundel
אנדערש	10	Andersh
פועל ישועות	11	Poel Yeshuois
עקבתא דמשיחא	12	Ikvese Dimshicha

מאטי אילאוויטש
MOTTY ILOWITZ

©2023 ALL RIGHTS RESERVED

Distributed By
Lechaim
www.lechaimusa.com • 718-369-2090